UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XVII. De his, quæ pertinent ad vnitatem Christi quantum ad esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72797

Visual Library

naturæ diuinæ : in qua quidem natura conſiſtit poteſtas dimittendi peccata per auctoritatē, in humana autem natura conſiſtit inſtrumentaliter, & per miniſterium. Vnde Chryſo. ſuper Matth.*hoc exponens dicit: Signanter dixit, In terra dimittendi peccata, vt oſtenderet, quòd humanæ naturæ poteſtatem diuinitatis vniuit indiuiſibili vnione: quia etſi factus eſt homo, tamen Dei verbum permanſit.

Homil.30. in Matth. circa med. to.3.

B Ad tertivm dicendum, quòd cum dicitur, iſte homo, pronomen demonſtratiuum, hoc nomē homo, trahit ad ſuppoſitum : & ideo magis eſt hæc vera, Chriſtus, ſecundum quod iſte homo, eſt Deus, quàm iſta, Chriſtus, ſecundum quòd homo, eſt Deus.

Articvlvs XII.

Vtrum hæc ſit vera, Chriſtus ſecundū quòd homo, eſt hypoſtaſis, uel perſona.

C Ad dvodecimvm ſic proceditur. Videtur quòd Chriſtus ſecundum ꝙ homo, ſit perſona. Illud enim quod conuenit cuilibet homini, conuenit Chriſto, ſecundum ꝙ eſt homo : eſt enim alijs hominibus ſimilis, ſecundum illud Phil.2. In ſimilitudinem hominū factus: ſed omnis homo eſt ꝑſona. ergo Chriſtus, ſecundum quod homo, eſt perſona.

D ¶ 2 Pręt. Chriſtus ſecundum ꝙ homo, eſt ſubſtantia rationalis naturæ, non autem ſubſtantia vniuerſalis. ergo ſubſtantia indiuidua : ſed nihil aliud eſt perſona, quam rationalis naturæ indiuidua ſubſtantia, ut Boetius dicit in lib. de duab. natu.*ergo Chriſtus, ſecundum quod homo, eſt perſona.

Aliquantulū a prin. ſu 3. pag.

¶ 3 Præ. Chriſtus, ſecundum quod homo, eſt res humanæ naturæ, & ſuppoſitum & hypoſtaſis eiuſdem naturæ: ſed omnis hypoſtaſis & ſuppoſitum & res humanæ naturæ, eſt perſona. ergo Chriſtus, ſecundum quod homo, eſt perſona.

E Sed contra, Chriſtus ſecundum quod homo, non eſt perſona æterna. Si ergo Chriſtus ſecundum quod homo, ſit perſona, ſequeretur quod in Chriſto ſint duæ perſonæ, una temporalis, & alia æterna, quod eſt erroneum, ut ſupra dictum eſt.*

q.2.ar.2.&6. Ar. 10. huius quæſt.

Respon. Dicendum, ꝙ ſicut ſupra dictum eſt,* iſte terminus homo, in reduplicatione poſitus, pōt accipi, vel ratione ſuppoſiti, vel ratione naturæ. Cū ergo dicitur, Chr̄s, ſecundum quod homo, eſt perſona, ſi accipiatur ratione ſuppoſiti, manifeſtū eſt, quod Chriſtus ſecūdum quod homo, eſt perſona : quia ſuppoſitum humanæ naturæ nihil aliud eſt, q̃

A perſona filij Dei. Si autem accipiatur ratione naturæ, ſic poteſt intelligi dupliciter. Vno modo, vt intelligatur, quòd naturæ humanæ competat eſſe in aliqua perſona, & hoc etiam modo verum eſt: omne enim quod ſubſiſtit in humana natura, eſt perſona. Alio modo poteſt intelligi, vt naturæ humanæ in Chriſto propria perſonalitas debeatur, cauſata ex principijs humanæ naturæ. Et ſic Chriſtus ſecundum quod homo, non eſt perſona: quia humana natura non eſt per ſe ſeorſum ſubſiſtens a diuina natura, qđ requirit ratio perſonæ, D.1214.

Ad primvm ergo dicendum, quòd omni homini conuenit eſſe perſonam, ſecundum quòd omne ſubſiſtens in humana natura eſt perſona : ſed hoc
B eſt proprium homini Chriſto, quòd perſona ſubſiſtens in humana natura eius non ſit cauſata ex principijs humanæ naturæ, ſed ſit æterna : & ideo vno modo eſt perſona, ſecundum quòd homo, alio modo non, ſicut dictum eſt.* In corp. art.

Ad secvndvm dicendum, quòd ſubſtātia indiuidua, quæ ponitur in definitione perſonæ, importat ſubſtantiam completam per ſe ſubſiſtentem ſeparatim ab alijs: alioquin manus hominis poſſet dici ꝑſona, cum ſit ſubſtantia quædam indiuidua: quia tamen eſt ſubſtantia indiuidua ſicut in alio exiſtens, non poteſt dici perſona. Et eadem ratione, nec hu- D.728. & 729.
C mana natura in Chriſto, quæ tamen poteſt dici indiuiduum vel ſingulare quoddam.

Ad tertivm dicendum, quòd ſicut perſona ſignificat quid completum, & per ſe ſubſiſtens in natura rationali, ita hypoſtaſis, ſuppoſitum, & res naturæ in genere ſubſtantiæ ſignificant quiddam per ſe ſubſiſtens. Vnde ſicut humana natura non eſt per ſe perſona ſeorſum a perſona filij Dei, ita etiam nō eſt per ſe hypoſtaſis vel ſuppoſitum, vel res naturæ: & ideo in ſenſu, in quo negatur iſta, Chriſtus ſecundum quòd homo, eſt perſona, oportet etiam negari omnes alias. D.1212.

¶ *Super Quæſtionis ſextadecimæ Articulum duodecimū.*

Christus, ſecundum quòd homo eſt De⁹.

TItulus clarus, vt ſonat.

¶ In corpore articuli cū diſtinctione reſpondetur tripli ci conclusione. Diſtinctio eſt, quòd ly homo reduplicari poteſt ratione ſuppoſiti vel naturæ. Et hoc dupliciter, vel quòd natura exigat perſonā, vel quòd natura exigat perſonā propriā. Concluſio prima iuxta primum membrū eſt, Chriſtus, ſecundum quòd homo eſt perſona : tum quia ſuppoſitum Chriſti eſt perſona: tum quia ſuppoſitum humanæ naturæ in Chriſto eſt perſona filij Dei. Concluſio ſecūda iuxta ſecundum membrum eſt : Chriſtus, ſecundum quod homo, eſt perſona: quia humana natura exigit ꝑſonari: eſt enim ſubſtantia rationalis perfecta: omnis autē ſubſtantia huiuſmodi ſubſiſtentiam exigit, qua perſona eſt. Concluſio tertia iuxta tertium membrum eſt: Chriſtus, ſecundum quòd homo, nō eſt perſona : quia humana natura in Chriſto caret propria ſubſiſtentia, ſeu perſonalitate, vtpote non per ſe ſeorſum, ſed in perſona diuina exiſtens.

3. diſt.10.q.1. ar.2.& Rom. 2. lec.3.

* art.pre in corp. ad 1.

Qvaestio XVII.

D *De pertinentibus ad vnitatem in Chriſto quantum ad eſſe, in duos articulos diuiſa.*

DEinde conſiderandū eſt de his, quæ pertinent ad vnitatem in Chriſto in communi. Nam de his, quæ pertinent ad vnitatem, vel pluralitatem in ſpeciali, ſuis locis determinandum eſt ſicut ſupra*determinatum eſt, quòd in Chriſto non eſt vna tantum ſcientia, &* infra
E determinabitur quòd in Chriſto non eſt vna tantum natiuitas.

Conſiderandū eſt ergo primo de vnitate Chriſti quantū ad eſſe. Secundo, quantum ad velle. Tertio, quantum ad operari.

Circa primū quæruntur duo.

¶ Primo, Vtrum Chriſtus ſit vnū vel duo.

¶ Secundo, Vtrum in Chriſto ſit tantum vnum eſſe.

¶ *Super Quæſtionis decimæſeptimę Articulum primum.*

IN titulo fige oculos mētis in neutrum genus, cum legis, an Chriſtus ſit vnum, vel duo, ita quòd ly duo, in neutro etiam genere ſumitur, & merito, vt directe opponatur ad ly vnum. Nec addendus eſt aliquis alius terminus, puta ens, an ſcilicet ſit vnum ens, vel duo entia, ſed abſolute, vt ſonat, diſcutienda eſt quæſtio, an Chriſtus ſit vnum, vel duo. Sic enim promiſſus rectuſque ordo de conſequentibus incarnationis myſterium, ſeruatur, dū diſcuſſis his, quæ ad veritatem eſſe, vel fieri ſpectant in præcedenti quæſtione, in hac veritas indagāda eſt eorum, quæ ſpectant ad vnitatē, inter quæ conſtat primum

Quæſt.9.

Quæſt.35

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum Chriſtus ſit vnum, vel duo.

AD PRIMVM ſic proceditur. Videtur quòd Chriſtus non ſit vnũ, ſed duo. Dicit.n. Augu.in 1.de Trini.* quia forma Dei accepit formam ſerui, vtrũque Deus propter accipientẽ Deum, vtrũque autem homo ꝓpter acceptũ hominem: ſed vtrũque dici non poteſt, niſi vbi ſunt duo. ergo Chriſtus eſt duo.

¶ 2 Præt. Vbicumque eſt aliud, & aliud, ibi ſunt duo: ſed Chriſtus eſt aliud & aliud: dicit.n. Augu.† in Ench. Cum in forma Dei eſſet, formam ſerui accepit, vtrumque unus, ſed aliud propter verbum, aliud propter hominem. ergo Chriſtus eſt duo.

¶ 3 Præt. Chriſtus nõ eſt tantum homo: quia ſic purus homo eẽt. ergo eſt aliquid aliud, quàm homo, & ita in Chriſto eſt aliud & aliud. ergo Chriſtus eſt duo.

¶ 4 Præt. Chriſtus eſt aliquid, qđ eſt pater, & eſt aliquid, qđ non eſt pater. ergo Chriſtus eſt aliquid & aliquid. ergo Chriſtus eſt duo.

¶ 5 Præt. Sicut in myſterio Trinitatis ſunt tres perſonæ in vna natura, ita ĩ myſterio incarnationis ſunt duæ naturæ in vna perſona: ſed propter vnitatem naturæ, nõ obſtante diſtinctione perſonæ, Pater & Filius ſunt vnũ, ſecundum illud Ioan. 10. Ego & pater vnum ſumus. ergo nõ obſtante vnitate perſonę, ꝓpter dualitatem naturarum, Chriſtus eſt duo.

¶ 6 Præt. Philoſophus dicit in 3. Phyſi.* quòd vnum & duo denominatiue dicuntur: ſed Chriſtus habet dualitatem naturarum. ergo Chriſtus eſt duo.

¶ 7 Præt. Sicut forma accidentalis facit alterum, ita forma ſubſtãtialis aliud, vt Porphyrius dicit:† ſed in Chriſto ſunt duæ naturæ ſubſtantiales, humana ſcilicet & diuina. ergo Chriſtus eſt aliud & aliud. ergo Chriſtus eſt duo.

SED CONTRA eſt, quòd Boet. dicit in lib. de duab. nat.* Omne quod eſt, inquantum eſt, vnum eſt: ſed Chriſtum eſſe cõfitemur. ergo Chriſtus eſt vnum.

RESPON. Dicendum, ꝙ natura ſecundum ſe conſiderata prout in abſtracto ſignificatur, nõ vere poteſt prędicari de ſuppoſito ſeu perſona niſi in Deo, in quo non differt quod eſt, & quo eſt, vt in prima parte habitũ eſt.* In Chriſto autem cũ ſint duæ naturæ, di-
F uina, ſcilicet & humana, altera earum, ſ. diuina, poteſt de eo prędicari, & in abſtracto & in concreto: dicimus enim quòd filius Dei, qui ſupponitur in hoc nomine Chr̃s, & eſt diuina natura, & eſt Deus: ſed humana natura non poteſt prædicari de Chr̃o ſ͠m ſe in abſtracto, ſed ſolum in concreto, prout ſcilicet ſignificatur in ſuppoſito. Nõ enim vere poteſt dici, ꝙ Chriſtus ſit humana natura: quia natura humana non eſt nata prędicari de ſuo ſuppoſito. Dicitur autẽ, ꝙ Chri-
G ſtus eſt homo, ſicut & ꝙ Chriſtus eſt Deus. Deus autẽ ſignificat habentẽ deitatem, & homo ſignificat habentẽ humanitatẽ. Aliter tñ habens humanitatem ſignificatur per hoc nomẽ homo, & aliter per hoc nomẽ Ieſus, vel Petrus. Nam hoc nomẽ homo, importat habentẽ humanitatem indiſtincte, ſicut & hoc nomen Deus, indiſtincte importat habentem deitatẽ: hoc autẽ
H nomen Petrus, vel Ieſus, importat diſtincte habentem humanitatem, ſ. ſub determinatis indiuidualibus proprietatibus ſicut & hoc nomen filius Dei, importat habẽtem deitatem ſub determinata proprietate perſonali. Numerus autem dualitatis in Chriſto ponitur circa ipſas naturas: & ideo ſi ambæ naturæ in abſtracto prędicarentur de Chriſto, ſequeretur ꝙ Chriſtus eſſet duo: ſed quia duæ naturæ non prędicantur de Chr̃o, niſi prout ſigni-
I ficãtur in ſuppoſito, oportet ſecundum rationẽ ſuppoſiti prædicari de Chr̃o, vnum vel duo. Quidã autẽ poſuerunt in Chr̃o duo ſuppoſita, ſed vnam perſonam, quæ quidẽ videtur ſe habere ſ͠m eorum opinionem tamquam ſuppoſitum cõpletum vltima completione. & ideo quia ponebant in Chr̃o duo ſuppoſita, dicebant Chr̃m eſſe duo neutraliter, ſed quia ponebãt vnam perſonã, dicebant Chr̃m vnum maſculine, nam neutrum genus
K deſignat quiddã informe, & imperfectum: genus autẽ maſculinum, deſignat quiddã formatũ, & perfectum. Neſtoriani autem ponentes in Chriſto duas perſonas, dicebant Chriſtum non ſolum eſſe duo neutraliter, ſed ẽt duos maſculine. Quia vero nos ponimus in Chriſto vnã perſonam & vnum ſuppoſitum, ut ex ſupra dictis patet,* ſequitur ꝙ dicamus quòd non ſolũ Chriſtus

mũ locũ tenere vnitatem aut dualitatẽ ſimpliciter & abſolute, & deinde vnitatem vel dualitatẽ talẽ. Eſt igitur quæſtio in hoc articulo,

3. diſt. 6. q. 2. ar. 1. & diſt. q. 2. ad 6. Et 3. con. ca. 38. fi. Et 4. cont. c. 38. fin. Et vnio. arti. 2. ad 2. & 7. & ar. 3. & 4. p totũ & art. 6. ad 13. li. 1. de Tri. c. 7. in fin. t. 3. Ench. c. 35. medio to. 3.

an Chriſtus ſit vnũ vel duo ſimpliciter & abſolute ſine determinatione aliqua. ¶ In corpore duo fiunt. Primo, reſpondetur ſecundũ quid attendatur eſſe vnũ vel duo in Chriſto. Secundo, reſpondetur determinate q̃ſito vnica concluſione. Quo ad primũ, concluſio eſt illa: Chriſtus eſt vnum vel duo, non ſecundum dualitatem naturarum, ſed ſecundum vnitatem, vel dualitatem ſuppoſiti ſeu perſonæ. Probatur concluſio hæc quo ad primam partem: quia de Chriſto non prędicantur ambæ naturæ in abſtracto, ſed altera tantum, ſcilicet diuina. quod probatur ex differentia inter Deum, & alia in hoc, quòd in ſolo Deo natura ſecundum ſe prędicatur de ſuppoſito: hinc enim ſequitur, quòd humana natura non prædicatur de Chriſto. Quo ad ſecundam vero partem: quia ambæ naturæ vt in ſuppoſito, prædicantur de Chriſto ſiue ſignificentur in ſuppoſito indeterminate, ſiue determinate.

Lib. 3. tex. 38. tom. 2.

¶ Vbi nota, quòd licet diuerſimode poſſit formari hæc prima pars corporis articuli, puta præmittendo differentem habitudinem Chriſti ad naturas ſecundum ſe, vel vt in ſuppoſito ſignificatas, & ſubdendo conditionalem proceſſum, ſi ambæ naturæ, &cæt. vis tamen rationis conſiſtit in hoc.

In prædica. in c. de diffe. tom. 1. inter opera Ariſ.

In li. an omne quod eſt bonum ſit.

Ad eſſe duo exigitur, quòd Chriſtus ſit aliqua prædicata ponentia in numerum: deitas autem & humanitas ponunt in numerum: ſunt enim duæ naturæ: & ideo ſi Chriſtus eſſet ſua humanitas, ſicut eſt ſua deitas, Chriſtus vere eſſet duo. Et hoc

D. 114. & 417. & 466. D. 1981.

p. p. q. 8. ar. 8. & 4.

eſt quod in litera dicitur, quòd quia numerus dualitatis in Chriſto ponitur circa ipſas naturas, ideo ſi ambæ naturæ, &c. Sed prædicata, quæ vere affirmantur de Chriſto, non ponunt in numerum: Deus enim, & homo in Chriſto non ponunt in numerum: non enim ſunt duo habentia deitatem, & humanitatem, ſed unum, & idem numero eſt habens humanitatem & habẽs diuinitatem: & ſimiliter filius Dei, & hic homo, ſeu Ieſus, non ponunt in numerum, ut patet. In hoc conſiſtit tota vis huius articuli. Et in hac quidem prima parte corporis deuenitur vſque ad hoc, quòd ſi natura utraque prædicaretur de Chriſto, eſſet duo Chriſtus: quia naturæ ponunt in numerum: ſed quia non prædicatur, non conſtituit Chriſtũ duo: & quia prædicatur, vt in ſuppoſito, ideo ſecundum rationem ſuppoſiti numerati, vel non numerati, dicendus eſt Chriſtus vnum vel duo.

Vbi occurrit duplex dubium. Primũ eſt circa illud: In ſolo Deo natura prędicatur de ſuppoſito: habet enim inſtantiam, quia in angelis ſuppoſitum non differt a natura.

Alterum eſt circa proceſſum literæ cõditionalem: quoniã procedit a deſtructione antecedentis, quod non licet. Ait enim, Si ambæ naturæ in abſtracto prędicarentur de Chriſto, ſequeretur quòd Chriſtus eſſet duo; ſed quia duæ naturæ non prædicantur &c.

Ad primum facile patet reſpõſio, quòd quia aliquo modo differt ſuppoſitum a natura in angelis, quàmuis in illis non differat indiuiduum a natura, ideo ſolida ſtat litera.

Ad ſecundum dicitur, quòd quia in propriis argumentum a deſtructione antecedentis non eſt prohibitum, ideo cum ex propriis hic procedatur (vt patet

ex

Citatum in ... arg.

Cap. 11. ... tom. ...

Ad Eli... epiſt. ... prin. & Incipit. ... morãdi...

D. 10...

q. 2. a. 2. ...

eſt vnus maſculine, ſed etiam ꝙ eſt vnum neutraliter.

Ad primvm ergo dicendũ, ꝙ verbum illud Aug.* nõ eſt ſic intelligendũ, ꝙ ly, vtrumque, teneatur ex parte prædicati, quaſi dicat, ꝙ Chr̃s ſit vtrumque, ſed tenetur ex parte ſubiecti. Et tũc ly, vtrumque, ponitur nõ quaſi pro duobus ſuppoſitis, ſed pro duobus nominibus ſignificãtibus duas naturas in concreto. Poſſum enim dicere, ꝙ vtrũq;, ſcilicet Deus & homo eſt Deus ꝑꝑ accipientẽ Deũ, & vtrumq;, ſcilicet De⁹ & homo, eſt homo propter acceptum hominem.

Ad secvndvm dicendum, ꝙ cum dr̃, Chr̃s eſt aliud & aliud, locutio eſt exponẽda, vt ſit ſenſus, habens aliam & aliam naturam. Et hoc modo exponit Au. in lib. cõ Felicianum.* Vbi cum dixiſſet, In mediatore Dei & hominum, aliud Dei filius, aliud hominis filius, ſubdit, Aliud inquã pro diſcretione ſubſtantiæ, non alius pro vnitate perſonæ. Vnde Greg. Nazanzenus in Epiſto. ad Elidonium dicit.* Si oportet cõpendioſe dicere, aliud quidem, & aliud, ea, ex quibus Saluator eſt: ſiquidem non idem eſt inuiſibile viſibili, & quod abſq; tempore ei, quod ſub tempore, nõ autem alius & alius, abſit: hæc enim ambo vnum.

Ad tertivm dicendum, ꝙ hęc eſt falſa, Chr̃s eſt tm̃ homo: quia non excludit aliud ſuppoſitum, ſed aliam naturã, eo quòd termini in prædicato poſiti, formaliter[d] tenentur. Si vero adderetur aliquid per quod traheret̃ ad ſuppoſitũ, eſſet vera locutio, puta Chr̃s eſt tãtum id, quod eſt homo. Non tamen ſequitur, ꝙ ſit aliquid aliud, quam homo: quia ly aliud, cum ſit relatiuum diuerſitatis ſubſtantiæ, proprie refertur ad ſuppoſitum, ſicut & omnia relatiua facientia perſonalem relationem. ſequitur aũt, ergo habet aliam naturam.

Ad qvartvm dicendum, ꝙ cũ dr̃, Chr̃s eſt aliquid quod eſt pater, ly aliqd, tenetur pro natura diuina, quæ etiã in abſtracto prædicatur de patre & filio: ſed cum dicitur, Chriſtus eſt aliquid quod nõ eſt pater, ly aliquid, tenet̃ non pro ipſa natura humana, ſecundum ꝙ ſignificatur in abſtracto, ſed ſecundum quòd ſignificatur in cõcreto, nõ quidẽ ſecundum ſuppoſitũ diſtinctum, ſed ſecundum ſuppoſitũ indiſtinctum, prout ſcilicet ſubſtat naturæ, non autem proprietatibus indiuiduantibus & ideo non ſequitur, quod Chriſtus ſit aliud, & aliud, vel ꝙ ſit duo: quia ſuppoſitũ humanæ naturæ in Chriſto, quòd eſt perſona filij Dei, non ponit in numerum cũ natura diuina, quæ prædicatur de patre & filio.

Ad qvintvm dicẽdũ, ꝙ in myſterio diuinæ Trinitatis natura diuina prædicatur etiã in abſtracto de tribus perſonis & ideo ſimpliciter poteſt dici, quòd tres perſonæ ſint vnum: ſed in myſtetio incarnationis non prædicãtur ambæ naturæ ĩ abſtracto de Chr̃o: & ideo non poteſt ſimpliciter dici, quòd Chriſtus ſit duo.

Ad sextvm dicendum, quòd duo dicit̃, quaſi habens dualitatẽ, non quidem in aliquo alio, ſed in ipſo, de quo duo prædicantur. Fit autem prædicatio de ſuppoſito, quod importatur ꝑ hoc nomẽ Chriſtus. Quàmuis igitur Chriſtus habeat dualitatem naturarum: quia tamen nõ habet dualitatem ſuppoſitorum, non poteſt dici Chriſtus eſſe duo.

Ad septimvm dicendũ, ꝙ alterum importat diuerſitatem accidentis: & ideo diuerſitas accidentis ſufficit ad hoc, ꝙ aliquid ſimpliciter dicatur alterũ: ſed aliud importat diuerſitatem ſubſtãtiæ: ſubſtantia autem dicitur non ſolum natura, ſed etiam ſuppoſitũ, vt dicitur in 5. Meta.* & ideo diuerſitas naturæ nõ ſufficit adhoc, quòd aliquid ſimpliciter dicatur aliud, niſi adſit diuerſitas ſecundũ ſuppoſitum: ſed diuerſitas naturę facit aliud ſecundum quid, ſcilicet ſecundum naturam, ſi nõ adſit diuerſitas ſuppoſiti.

Articvlvs II.

Vtrum in Chriſto ſit tantum vnum eſſe.

Ad secvndvm ſic proceditur. Videtur, quòd in Chriſto nõ ſit tantum vnum eſſe: ſed duo. Dicit enim Damaſcen.* in 3. libro, quòd ea, quæ conſequuntur naturam, in Chriſto duplicantur: ſed

ex declaratis) abſque uitio proceſſum eſt.

¶ Quo ad ſecundam partem corporis concluſio eſt: Chriſtus eſt & unus & unum. Deducitur concluſio ex præmiſſis, ſubiunctis tribus modis dicendi de ſuppoſito, ſeu perſona Chriſti. Primus eſt dicentium in Chriſto duo ſuppoſita & unam perſonam. Secundus eſt dicentium in Chriſto duo ſuppoſita & duas perſonas. Tertius eſt dicentium in Chriſto unum ſuppoſitum & unam perſonam. Iuxta primum, Chriſtus eſt duo, in neutro genere, & unus. Iuxta ſecundum, Chriſtus eſt duo, tam neutraliter, quàm maſculiniter. Iuxta tertium Chriſtus eſt unum & unus. Et quia tertius modus ſolus eſt ſententia fidei, ideo concluditur quòd Chriſtus eſt unũ & unus.

Citatum in arg.

¶ In reſponſione ad tertium aduerte nouitie, quòd cum in medio reſponſionis dicitur, non tamen ſequitur, quòd ſit aliquid aliud, quàm homo, &c. iſta aduerſatiua non reſpicit ad propoſitionẽ immediate poſitam in litera; ſed ad propoſitionem negatiuam in arguendo aſſumptam, ſcilicet Chriſtus non eſt tantum homo: Auctor ſiquidem in hac reſponſione primo mõſtrat hác aſſumptam propoſitionem eſſe ueram, monſtrando ſuam contradictoriam affirmatiuam eſſe falſam, ſcilicet Chriſtus eſt tantum homo: quia prædicata tenentur formaliter. Et interponit ad bonitatem doctrinæ qualiter poſſet fieri affirmatiua uera, ſcilicet Chriſtus eſt tantum id, quod eſt homo. Deinde reſpondendum eſt argumento. Et quia conceſſit antecedens aſſumptum, ſcilicet Chriſtus nõ eſt tantum homo, reſpõdet ad conſequentiam ergo eſt aliquid aliud, quàm homo, dicens, Non tamen ſequitur, quòd ſit aliquid aliud, quàm homo, &c. quaſi dixerit: licet antecedens ſit uerum, ſequela tamen non ualet.

Cap. 11. in 5. tom. 6.

Ad Elidon. epiſt. 1. inter prin. & me. Incipit. Honoradiſſimo.

D. 1052.

¶ In reſponſione ad quartum, uide nouitie, quòd cum in litera conceditur quod Chriſtus eſt aliquid, quod non eſt pr̃ &c. ſenſus eſt quòd Chriſtus eſt homo, hoc eſt ſuppoſitum humanæ naturæ: quod eſt eſſe aliquid quod non eſt pater, quia eſt eſſe ſubſtantiam, vt ſubſtantia dicitur hypoſtaſis, quæ ſubſtantia ſecundum rem in Chriſto eſt hypoſtaſis filij, quæ non eſt pater: quàmuis non ſignificetur nomine hominis ipſa hypoſtaſis filij diſtincta, ſed indiſtincte. Quia igitur ex his duobus dictis, Chriſtus eſt aliquid quod eſt pater, Chriſtus eſt aliquid quod non eſt pater, nihil aliud habetur, niſi quòd Chriſtus eſt deitas & ſuppoſitum humanæ naturæ. & hæc duo, ſcilicet deitas & ſuppoſitum humanæ naturæ in Chriſto non ponunt in numerũ, quia ſuppoſitum humanæ naturæ ĩ Chriſto eſt filius Dei, qui non ponit in numerum cũ deitate, ideo non ſequitur quòd Chriſtus ſit duo.

¶ Attende vir docte, ex hoc articulo collato cum articu. 3. in quæſtionibus diſputatis de vnione verbi incarnati, quantum ſeipſo doctior fuerit hic Auctor, quantum diſtent fundamenta doctrinæ huius ab illis, vt ſcias omnem auctoritatem huic operi deferre.

¶ Super Quæſtionis decimæſeptimæ Articulum ſecundum.

Titulus, vt ſonat, ſumendus eſt de eſſe ſimpliciter & abſolute. Vertitur enim in quæſtionem, an ſicut dicimus in Chriſto ſimpliciter & abſolute duas naturas, ita dicere poſſumus, in Chriſto duo eſſe ſimpliciter & abſolute, an vero ſicut in Chriſto non eſt niſi vnum ſuppoſitum, vna perſona, ita non eſt niſi vnũ eſſe. Et notandum eſt, quòd non quæritur de propoſitione, ſed de re: non.n. quęritur, an illa propoſitio ſit vera, Chriſtus habet duo eſſe: ſed an in Chriſto ſint duo eſſe. Et licet iſta quæſtio uideatur prima facie locanda inter quæſtiones ſubſtantiales de incarnatione, & non inter conſequentes (vt ab Auctore locata eſt) ſi quis tamẽ profundius conſideret, ſuo

Lib. 5. metaphy. tex. 15. tom. 3.

3. diſt. 7. q. 1. art. 2. q. 1. co. ſi. & di. 6. q. 2. artic. 2. Et unio. artic. 4. Et quol. 9. q. 2. ar. 2. Et opu. 3. capit. 216. & 219. lib. 3. cap. 13.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ret, ſuo loco poſita eſt, quoniam vnum ſequitur ens: tota autem latitudo tractatorum ante illam quæſtionem, ſpectat ad eſſe vel fieri incarnationis in ſe, vel enuntiatum. Vnde merito, modo de vno vel multis tractatur. Nec propterea a ſubſtantialibus receditur: quia vnum vel multa non addit naturam aliquam ſupra ens, hoc eſt illud, quod vnum vel multa dicitur ſecundum veram metaphyſicam. Vna enim albedinis natura nullã entitatem addit ſupra albedinis naturã, & ſic de aliis.

¶ In corpore duo principaliter fiunt, Primo, præmittuntur tria manuducentia ad ueritatem. Secundo, proceditur ex duabus conditionalibus, & infertur concluſio reſpõſiua quęſito, quòd in Chriſto eſt vnum eſſe tantum.

eſſe conſequitur naturam: eſſe.n. eſt a forma. ergo in Chriſto ſunt duo eſſe.

¶ 2 Præterea. Eſſe filii Dei eſt ipſa natura diuina, & eſt æternum: eſſe autem hominis Chriſti non eſt diuina natura, ſed eſt eſſe temporale. ergo in Chriſto non eſt tantum unum eſſe.

¶ 3 Præt. In Trinitate quãuis ſint tres perſonæ, eſt tamẽ unum eſſe propter unitatem naturæ: ſed in Chriſto ſunt duę naturæ, quàmuis ſit vna perſona. ergo in Chriſto non eſt tantum vnum eſſe, ſed duo.

¶ 4 Præ. In Chriſto anima dat aliquod eſſe corpori, cũ ſit forma eius: ſed non dat ſibi eſſe diuinũ, cum ſit increatum. ergo in Chriſto eſt aliud eſſe, pręter eſſe diuinum: & ſic in Chriſto nõ eſt tantum vnum eſſe.

Sed contra, Vnumquodque ſecundũ hoc dicitur ens, ſecundũ quod dicitur unum, quia

¶ Quo ad primum præmittuntur tria. Vnum ex parte ſubiecti, quod eſt Chriſtus, & duo ex parte prædicati, quod eſt habere eſſe vnum uel plura: ex parte ſiquidem ſubiecti præmittitur generalis regula, quòd quæ ſunt naturæ, multiplicantur in Chriſto: quæ ſunt hypoſtaſis, non multiplicantur. Et ratio redditur, quia in Chriſto ſunt duæ naturæ & una perſona. Ex parte vero prædicati præmittitur prius, quòd eſſe eſt de numero ſpectantium & ad naturam & ad perſonam: diuerſimode tamen, quia perſonæ vt habentis ſeu quod eſt, naturæ autem ut principii, ſeu quo aliquid eſt. Et hoc probatur a ſigno, quia natura ſignificatur per modum formæ, qua aliquid eſt ens uel tale, ut patet de albedine & humanitate. Deinde præmittitur aliud ex parte prædicati, ſcilicet quod eſſe eſt duplex, quoddam a forma vel natura pertinente ad eſſe perſonale, quoddam a forma uel natura non pertinente ad eſſe perſonale. Exemplum primi in homine, eſt eſſe quod homo habet ab anima. Exemplum ſecundi eſt eſſe quod habet ab albedine, & uniuerſaliter ab accidentali forma, nam anima ſpectat ad perſonalitatem Sortis, albedo non. Ponitur autem in litera duplex inter hęc duo eſſe, differentia. Prima eſt penes ſimpliciter vel ſecundum quid, quia primum eſt eſſe Sortis ſimpliciter, & abſolute: ſecundum autem eſt eſſe Sortis non ſimpliciter, ſed ut eſt talis, puta inquantum albus. Secunda eſt penes vnitatem uel pluralitatem: quia ſecundum poteſt in vna & eadem perſona multiplicari, ut patet: primum autem impoſſibile eſt in vna & eadem perſona multiplicari: quia impoſſibile eſt, quòd unius rę non ſit unum eſſe.

¶ Quo ad ſecundum, prima conditionalis eſt, Si natura humana adueniſſet filio Dei non hypoſtatice, ſed accidentaliter, oporteret in Chriſto ponere duo eſſe: unum, ſecundum quòd eſt Deus, & aliud ſecundum quòd eſt homo. Hæc conditionalis non aliter probatur in litera, niſi quòd deducitur ex præmiſſis, exemplum afferendo in Sorte de eſſe ipſius, ſecundum quòd eſt homo, & ſecundum quòd eſt albus, & rationem applicando, quia eſſe album, non ſpectat ad eſſe perſonale Sortis.

¶ Secunda conditionalis eſt, Si natura humana coniungitur filio Dei perſonaliter, ſecundum naturam humanam non aduenit ſibi nouum eſſe perſonale, ſed ſolum noua habitudo præexiſtentis eſſe perſonalis ad naturam humanam. Circa quam conditionalem quatuor apponit: nam primo narrat, quòd quotcumque ſint integrantia perſonam, non niſi unum eſſe conſtituunt. Et hoc declarat in partibus integralibus, per ly eſſe autem & capitatum, & in partibus eſſentialibus materialibus, per ly & eſſe corporeum, & in partibus eſſentialibus formalibus, per ly eſſe animatum. Secundo declarat, quòd ſi pars aliqua perſonalis adueniret pręexiſtenti perſonę, idem eſſet iudicium quo ad unitatem ipſius eſſe, ita quòd ex adueniente noua parte non adueniret nouum eſſe. Ita quod manifeſtauit, quod ſpectantia quęcumque ad perſonalitatem, ſiue ſimul cum perſona coęua ſint, ut cum Sortes integer naſcitur, ſiue aliquid eorum de nouo adueniat pręexiſtenti perſonæ, unum tantum eſſe ſemper eſt. Et ratio eſt in promptu: quia non melioris ſunt conditionis perſonalia ex hoc, quod adueniunt poſt, quàm ſi eſſent congenita ſeu coęua perſonę: ſed ſi eſſent congenita ſeu coęua, non niſi unum eſſe conſtitueretur. ergo ſi adueniunt, non deferunt nouum eſſe. Tertio declaratur, quid noui perſonę adueniat ex ſuperaduentu perſonalium, & dicitur quod eſt relatio ad nouam partem perſonalem. Et huius quoque in promptu cauſa eſt, quia ſicut perſonalia congenita non dant perſonæ ſingula propria eſſe, ſed perſona vnum eſſe habet relatum ad omnia perſonalia (Sortes enim non habet unum eſſe partiale a manu, & unum a capite, & vnum ab hepate, & unum ab oculis &c. quaſi ex his conflētur vnum eſſe totale, ſed Sortes habet ſuũ proprium eſſe, quod eſt primo eſſe ipſius Sortis, & illo refertur ad omnia perſonalia, cum illo dicitur eſſe & ipſe, & dicitur eſſe ſecundum caput, manus, pedes, &c.) ita ſi ſunt aduentitia, ſola relatio præexiſtenti eſſe acquiritur ad illa. Demum poſita ipſa conditionali, declaratur ſenſus huiuſmodi relationis in Chriſto, ut ſcilicet perſona illa dicatur ſubſiſtere non ſolum ſecundum diuinam, ſed etiam ſecundum humanam naturam.

¶ Hæc ſunt in corpore articuli in quibus multæ ſunt quæſtiones. Prima domeſtica eſt de intentione, & ſenſu Auctoris, an ſcilicet Auctor intendat docere, quòd in Chriſto nullum eſt eſſe actualis exiſtentiæ de genere ſubſtantiæ creatum, ſed ſola exiſtentia increata. Secunda quæſtio an ita ſit in veritate, quòd in Chriſto nulla exiſtentia ſubſtantialis ſit niſi diuina.

¶ Quæſtionis primę ratio eſt, varietas verborum ipſius Auctoris: nam in quæſtionibus diſputatis de vnione uerbi incarnati, Auctor clare dicit, in Chriſto inueniri duo eſſe, unum ęternum, quod eſt eſſe principale ſuppoſiti, & unum temporale, inquantum verbum eſt factum homo, & hoc eſſe eſt eſſe ſecundarium illius ſuppoſiti. In hac etiam litera non concludit Auctor, quòd Chriſto ſecundum humanam naturam non adueniat nouum eſſe, ſed appoſuit ly perſonale, ut patet cum infertur concluſio circa calcem corporis articuli, quaſi præſeruauerit ſe auctor ab exiſtentia actuali, ut eſt naturæ humanæ, non ut eſt perſonæ. In reſponſione quoque ad primum, non negatur totaliter dualitas eſſe: ſed cum comparatiuo magis dicitur, quòd eſſe magis retinet unitatem ſecundum unitatem hypoſtaſis, quàm habeat dualitatem ſecundum dualitatem naturæ. In quibus uerbi dualitas eſſe minus quidem affirmatur, non autem negatur totaliter, quaſi tamquàm quid ſecundarium, non niſi ſecundum quid affirmandum. In reſponſione quoque ad tertium duplex eſſe inſinuatur, dum ſoluitur argumentum ex identitate naturæ & perſonæ in diuinis, & affirmatur conditionalis, quòd ſi ibi eſſet aliud eſſe naturæ, & aliud eſſe perſonæ, eſſet triplex eſſe. Hæc enim ſolutio inſinuat, quòd quia in humanis, & in Chriſto, perſona non eſt idem cum natura aſſumpta, aliud eſt eſſe perſonæ, & aliud naturæ, ac per hoc duo ſunt in Chriſto eſſe. In oppoſitum autem eſt proceſſus articuli ſecũdum planum illius ſenſum.

¶ Ad hoc dicitur, quòd proculdubio ſenſus literæ huius, & doctrina Auctoris eſt, in Chriſto non inueniri aliquod eſſe actualis exiſtentiæ ſubſtantiale, niſi eſſe exiſtentiæ diuinum. Clare ſiquidem patet ex proceſſu huius articuli, tolli a Chriſto omne eſſe, quod a quacumque re perſonali in Chriſto eſt niſi a deitate. Fundatur enim vis rationis literæ ſuper hoc, quòd ſiue forma, ſiue materia ſiue pars, ſiue natura quæcumque ſit ſpectans ad perſonalitatem alicuius, non affert ſuum eſſe, & propterea oportet alterum duorum dicere, aut quòd natura humana non ſpectet ad perſonalitatem Chriſti, aut quòd non attulerit Chriſto eſſe, quod dediſſet perſonæ humanæ quam conſtituiſset, ſi non fuiſset aſſumpta. Ad hoc namque fundauit ſe Auctor ſuper pertinentia, vel impertinẽtia formę ad perſonalitatem alicuius, vt pertinentia ad perſonalitatẽ alicuius, priuata fore ſingulis propriis eſſe, ex hoc ipſo q̃ ad alterius perſonalitatẽ ſpectant, monſtraret: quoniam in hoc differunt perſonales a non perſonalibus formis, quòd non perſonales habent ſingulæ ſingula propria eſse, ut patet, de albedine, dulcedine, quantitate, &c. perſonalia autem carent ſingulis eſse. Et propterea ſi, pro quia, humanitas in Chriſto perſonalis res eſt, oportet quòd careat ſuo proprio eſse, quod conſtat vocari eſse actualis exiſtentiæ, natũ principiari ab humanitate, ſeu natum eſse humanitatis ut principij quo. Vnde perinde eſset dicere humanitatem in Chriſto habere propriam exiſtentiam: ſed illam non eſse ſimpliciter, aut principalem exiſtentiam Chriſti: ſed ſecundariam, aut ſecundum quid, puta inquantum eſt homo, & collocare humanitatem Chriſti in ordine formarum, ſeu naturarum non pertinentium

vnum & ens conuertuntur. ſi ergo in Chriſto eſſent duo eſſe, & non tantum vnum, Chriſtus eſſet duo, & non vnum.

RESPON. Dicendum, quòd quia in Chriſto ſunt duæ naturæ, & vna hypoſtaſis, neceſſe eſt quòd ea, quæ ad naturam pertinent in Chriſto, ſint duo: quæ autem pertinent ad hypoſtaſim in Chriſto, ſint unum tantum. Eſſe autem pertinet, & ad naturam, & ad hypoſtaſim: ad hypoſtaſim quidem, ſicut ad id quod habet eſſe: ad naturam autem, ſicut ad id, quo aliquid habet eſſe. Natura enim ſignificatur per modum formæ, quæ dicitur ens ex eo, quòd ea aliquid eſt, ſicut albedine eſt aliquid album, & hu- B manitate eſt aliquis homo. Eſt autem conſiderandum, quòd ſi eſt aliqua forma uel natura, quæ non pertineat ad eſſe perſonale hypoſtaſis ſubſiſtentis, illud eſ-

tium ad perſonalitatem, quibus conuenit afferre ſecum ſua ſingula eſſe, & propterea multiplicare illa in vna & eadem perſona. Cum tamen euidenter in litera clarum ſit, humanitatem Chriſti locatam eſſe inter ſpectantia ad perſonalitatem, & ideo non afferre proprium eſſe: quia ſi afferret illud, multiplicaretur in vna, & eadem perſona eſſe perſonale: quoniam eſſe proprium naturæ humanæ eſt eſſe perſonale: eſt enim eē Sortis, aut Platonis &c.

¶ Ad obiecta autem in oppoſitum reſpondendo ad primum dicitur, quòd opinio illa poſita in quæſtion. illa de unione uerbi, ut retractata cenſenda eſt, niſi quis adeo deſipiat, ut putet doctrinam in hoc vltimo libro traditã, & in authẽticis libris etiam prius probatam, ſcilicet in 3. ſent. diſt. 6. q. 2. & in quol. 9. q. 2. reducendam eſſe ad quæſtiunculam vix cognitam inter opera Auctoris, & longe antefactã. Quæ rationabilius creditur colligendo condita, inter ſchedulas diputationum, quàm umquam edita a D. Tho. conſtat enim quæſtionem illam de tanta re, hoc eſt de vnione verbi incarnati, imperfectiſſime materiam vnionis tractare, & per hoc diſſonare ab alijs quæſtionibus diſputatis eiuſdem, & rationibus multum debilibus vti, vt patet conferenti illos articulos ſimilibus in hoc opere, & quinq; tantum articulis rem tantam abſoluere: præſeferunt ſiquidem hęc quod diximus.

¶ Ad ſecundum ſumptum ex corpore huius articuli dicitur, quòd nihil obſtat: quoniam eſſe perſonale, & eſſe ſubſtantiale perſonalium, apud Auctorem idem eſt, & iam declaratum erat in hacmet litera hoc, quando illatum eſt, in Chriſto non aduenire nouum eſſe perſonale. Vnde ly perſonale, ſumitur ibi, ut diſtinguitur contra accidentale; quia enim hæc duo tantum eſſendi genera in perſona declarauerat, & Filio Dei ex humanitate eſſe aſſumpta, non aduenit nouum eſſe accidentale, ſub quo ſubſtantiale eſſe exiſtentiæ claudi oportet, quoniam humana natura non niſi ſubſtantiale eſſe exiſtentiæ ſecum affert, quod accidentale eſſet filio Dei, ideo ad differentiam huiuſmodi accidentalis eſſe addidit ly perſonale, alioquin concluſio nouum terminum appoſuiſſet, & non ſequeretur ex præmiſſis.

¶ Ad tertium ſumptum ex reſponſione ad primum, dicitur ꝙ comparatio cadit ſupra cauſas, & non ſupra effectus; unitas enim perſonæ, & dualitas naturæ ſunt cauſæ, unitas uel dualitas eſſe, eſt effectus. Docet ergo litera, quòd quia eſſe ad naturã ſe habet ut ad principium quo, ad perſonam uero ſe habet ut ad proprium ſubiectum quod, ideo magis urget unitas perſonæ ad unitatem eſſe, quàm dualitas naturæ ad duo eſſe, ac per hoc, quia cauſa efficaciorem effectum habere debet, ponenda eſt unitas, & non dualitas eſſe in Chriſto. Hic eſt uerus & intentus ſenſus literæ, & reſponſione ſatisfacit argumento, ut patet, & conſonat corpori articuli, nec vllam habet diſſonantiam. Et ſi uis etiam grammatice literam conſtruere, diſpone conſtruendo ly magis, ſupra ly ſecundum unitatem hypoſtaſis, & ſimiliter ly quàm, ſupra ly ſecundum dualitatem naturæ, & exponito; & ideo magis ſecundum unitatem hypoſtaſis retinet unitatem, quàm ſecundum dualitatem naturæ habeat dualitatem; & uidebis, quòd comparatio fit ad cauſas, non ad effectus.

Ad quartum ſumptum ex reſponſione ad tertium dicitur, ꝙ reſponſio iſta ſupponit unum ſingulariſſimum uerum in prima parte habitum, ſcilicet quòd in ſolo Deo eſſe eſt naturæ proprium, ita quòd ipſius eſt & ut quo, & ut quod eſt. In cæteris namque eſſe eſt naturæ ut quo, perſonæ autem, quæ eſt aliud quid a natura, eſt ut quod. Hinc enim ſequitur reſponſio literæ, ſcilicet quòd quia perſona in diuinis eſt idem quod natura, non eſt aliud eſſe perſonæ præter eſſe naturæ.

Et bene nota ly præter, quia ex hoc uerbo inſinuat, quòd ſupponitur quòd eſſe ſit naturæ. Et cum dixit, Non eſt aliud, intendit de illa alietate, qua perſona eſt aliud a natura. In his enim, in quibus perſona & natura ſecundum rem differunt, ſicut perſona eſt aliud a natura, ita eſſe perſonæ debitum, eſt aliud ab eſſe naturæ. Aliud autem non per poſitionem duorum eſſe, quorum unum ſit aliud ab alio, ſed per alietatem, ut ita dixerim, naturalem, quia alterius naturæ eſt eſſe, quod non debetur naturæ niſi per perſonam, cui primo conuenit, & alterius naturæ eſſet eſſe, quod conuenit naturæ abſque expectatione A a perſona, quod in ſolo Deo inuenitur. Quia igitur in diuinis perſona eſt idem cum natura uendicante ſibi eſſe ut proprium, ideo non eſt aliud eſſe conueniens perſonæ quàm eſſe propriũ naturæ, & ideo tres perſonæ non habent niſi eſſe, & haberent triplex eſſe, ſicut eſt ibi triplex perſona, ſi perſonæ eſſe diſtingueretur ab eſſe naturæ, hoc eſt, ſi perſonę deberetur proprium eſſe alterius rationis ab eo, quod debetur naturæ, quando eſſe eſt proprium naturæ. Et hunc eſſe intentũ ſenſum, uidere potes tum ex eo, quòd nec in creaturis apud Auctorem eſſe duplex ponitur, unum naturæ, & aliud perſonę: tum ex eo, quòd non triplex, ſed quadruplex eſſe haberent diuinæ perſonæ, ſi eſſe perſonę eſſet aliud ab eſſe naturæ per poſitionem plurium eſſe in perſona, & in natura, quia inueniretur præter eſſe naturæ in quo communicarẽt perſonæ, triplex eſſe perſonæ triplicis: in litera autem non niſi triplex infertur eſſe, ſi aliud eſſet eſſe naturæ, ab eſſe perſonæ: tum, quia hinc ſatisfit argumento, quòd non eſt eadem ratio de unitate uel pluralitate ipſius eſſe penes naturam, uel perſonam in Trinitate, & in myſterio incarnati Verbi: quia in Trinitate eſſe eſt naturæ proprium: & ideo eius unitatem ſequitur, & non pluralitatem perſonarum, exiſtente perſona idem cum C natura: in aſſumpta autem natura a Verbo, eſſe eſt proprium perſonæ: quia perſona aliud eſt a natura: ſicut in ceteris hominibus eſſe, quàmuis ſit a natura, non eſt tamen naturę, ſed perſonæ proprium, & propterea ad unitatem perſonæ ſequitur unitas eſſe, & ad pluritatem naturę non ſequitur pluralitas ipſius eſſe. Nec ſatisfieret argumento ſi exponeretur litera, quòd ubi perſona eſt aliud a natura, ibi ſunt duo eſſe, unum naturę, & aliud perſonę: ſed potius argumenti uis firmaretur, & concluderentur in Chriſto duo eſſe, unum naturę, & perſonę ſimul diuinæ, & aliud naturæ humanæ: quoniam perſona Chriſti aliud eſt a natura humana aſſumpta. Eſt igitur indubie tenendum ſecundum Auctoris doctrinam, in Chriſto nullum eſſe actualis exiſtentiæ ſubſtantialis inueniri, niſi eſſe actualis exiſtentiæ Filii Dei, quod eſt ęternum, & ipſe Deus.

¶ Circa ſecundam autem quæſtionem multiplex dubium occurrit: nam primo dubitatur de præmiſſis: deinde de modo, quo D ponitur Chriſtus exiſtentiam humanam habere: tertio, de ipſa concluſione: quarto, de ſua contradictoria. Scotus in primis in 3. ſentent. diſtinct. 6. q. 1. arguit proceſſum iſtum quo ad fundamentum, ſcilicet quòd unum & idem eſt eſſe perſonæ & pertinentium ad perſonam, tum quo ad perſonam reſpectu naturæ, tum quo ad perſonam reſpectu partium. Et primo etiam arguit non ſequi intentum ſic, Eſſe naturæ & perſonæ eſt idem, quando eſt in proprio ſuppoſito; quia ſuppoſitum non addit rem ſupra naturam, ſed negationem. ergo ſi a natura tollatur ratio ſuppoſiti, tollendo illas negationes, non propterea tollitur eſſe naturæ, ſed remanet cum ſuo eſſe, ac per hoc in alia perſona poſita, haberet, & ſuum eſſe, & eſſe illius perſonæ. non eſt ergo idẽ iudicium de natura in proprio uel alieno ſuppoſito, quo ad unũ uel plura eſſe. Et confirmatur: quia ſicut perſona aſſumens non ſupplet identitatem perſonæ humanæ cum natura humana, ita eſſe perſonæ aſſumentis non ſupplet identitatem ipſius eſſe perſonæ humanæ, & naturæ humanæ.

¶ Contra ſecundum uero de partibus perſonæ arguit. Pars ad- E ueniens toti non dat eſſe toti, ſed recipit: quia perficitur a forma totius: quod probatur: q̃a ſi remaneret diſtincta ſicut prius, non reciperet eſſe totius, ſed uel haberet proprium eſſe, uel nullum: ſed natura humana unita uerbo non habet rationem partis, nec iſtam rationem partis: quia non informatur a uerbo, ſed remanet ſimpliciter diſtincta. igitur uel nullum eſſe habet, uel aliquod eſſe proprium.

¶ Contra modum, quo ponitur Chriſtum habere eſſe, ſecundum naturam humanam, ſcilicet quòd uerbum nouo modo relatiue ſe habet ſecundum illam, arguit. Si uerbum tantum habeat reſpectum nouum ad naturam illam, & ille eſt reſpectus rationis tantum, cum per reſpectum rationis non dicatur ſubiectum formaliter eſſe aliquid. ergo uerbum, inquantum homo, non erit formaliter aliquid. Conſequens eſt contra illud, extra de hæretic. Cum Chriſtus. ergo &c.

¶ Contra concluſionem ipſam, ſcilicet, in Chriſto nullum eſt eſſe exiſtentiæ ſubſtantiale creatum, arguit ſeptem uel octo, medijs.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dijs. Primo, Terminus per ſe generationis habet eſſe acquiſitũ F per generationem: filius Dei homo eſt per ſe terminus generationis ex matre. ergo. Si dicatur, inquit Durandus, ꝙ generatio terminatur ad eſſe diuinum, non ſecundum ſe, ſed relatum ad humanam naturam, Contra, Illud eſt per generationem acceptum, quod eſt per corruptionem mortis perditum: ſed per mortem Chriſti non eſt amiſſa relatio Verbi ad naturam aſſumptã, ſed eſſe vitale ſecundum naturam humanam. ergo illud non eſt per generationem acquiſitum, ſed hoc.

¶ Secundo, in Chriſto fuit duplex viuere, vt patet ex hoc, quòd vnũ per mortem perdidit. ergo in ipſo fuit duplex eſſe. Et tenet ſequela ex ſecundo de Anima: Viuere viuentibus eſt eſſe.

¶ Tertio, anima Chriſti creabatur. ergo habuit creatam exiſtentiam. Probatur ſequela: quia creatio terminatur ad exiſtentiã.

¶ Quarto, humanitas Chriſti eſt effecta & conſeruatur a tota Trinitate. ergo ſecundum exiſtere creatum. Probatur conſequẽtia: quia non ſecundum exiſtere increatum. Probatur: quia nihil efficit ſe.

¶ Quinto, ſi natura aſſumpta a Verbo dimitteretur, non oporteret acquiri ſibi nouum eſſe per generationem, nec per creationem: & tamen ipſa ex hoc, quod dimiſſa, non eſſet annihilata, nec eſſet ens in potentia (vt anima antichriſti ante creationem) ergo haberet aliquod eſſe in actu, & non nouum: quia per nullam mutationem poſitiuam. ergo idem quod modo habet. igitur &c. Et ſi dicatur, inquit Durandus, quòd habet eſſe H nouum, ergo eſt corrupta. Probatur dupliciter ſequela: tum quia perdidit eſſe ſimpliciter, & acquiſiuit aliud eſſe ſimpliciter: tum quia niſi hoc ſufficiat ad corruptionem ſimpliciter naturæ, ſed requiritur quòd nullum aliud eſſe recipiat, ſequeretur quòd numquã poterit eſſe corruptio ſine annihilatione.

¶ Sexto, natura angeli poſſet aſſumi a Verbo, & illa non poteſt manere eadem, niſi maneat ſua exiſtentia eadem ſecũdum iſtos. ergo nec natura humana modo poſſet manere eadem in Chriſto niſi maneret ſua exiſtentia. Conſequentia eſt manifeſta. quia ita eſt intrinſeca ſua exiſtentia vni, ſicut alteri.

¶ Septimo, fundamentum relationis naturaliter præcedit relationem, & ſecundum eſſe actuale, præcedit rationem relationis actualis: vnio iſta fuit relatio actualis. ergo eius fundamen- I tum præceſſit naturaliter ſecundum eſſe actuale: fundamentum illud erat ipſa natura totalis. igitur &c. Confirmatur, Prius naturaliter anima perficit corpus, quam tota natura eſset nata aſsumi: in illo priori forma fuit actus materiæ, & per conſequens dabatur eſse ſibi quod non corrumpebatur per aſsumptionem.

¶ Octauo arguitur ex doctrina Auctoris in 1. par. q. 50. art. 5. ex propoſito probantis eſse non poſse ſeparari a forma, ſicut nec rotunditas poteſt ſeparari a circulo, quia eſse conuenit formæ ſecundum ſe, ſicut rotunditas circulo. Ex hoc enim arguitur ſic. Eſse non poteſt ſeparari a forma. ergo nec ab anima Chriſti, igitur anima Chriſti habet proprium eſse.

¶ A Durando quoque in 3. ſent. diſt. 6. q. 2. vltra præallata arguitur: quia agere eſt etiam ſuppoſiti ſicut & eſse, & præſupponit eſse, & multiplicatur in Chriſto. ergo.

¶ Aureolus etiam & Io. de Neapoli apud Capreolum in 6. diſt. 3. ſenten. arguunt. Ille quidem, quia eſse exiſtentiæ eſt actus quo K formaliter eſsentia eſt, eſse diuinum non actuat eſsentiam humanam. ergo humanitas Chriſti vel eſt actuata ſuo eſse, vel adhuc perſeuerat potentialis ad eſse: nam eſse diuinum non ſupplet vicem cauſæ formalis inhærentis. Iſte autem, tum quia ſecundum Damaſc. quod eſt inaſsumptibile, eſt incurabile: tum quia Chriſtus homo perfectus eſt, nihil minus habens tam in diuinitate, quàm in humanitate. Et qui oppoſitum dixerit plenus diaboli ſpiritu ſeipſum gehennæ filium demonſtrabit, ut Damaſus dixit in epiſtola recitata in lib. 9. tit. 15. Hiſtoriæ tripartitæ.

¶ Demum pro contradictoria concluſionis arguit Scotus tenens illam, tum quia humanitas Chriſti eſt extra cauſam ſuam, ergo habet neceſſario propriam exiſtentiam actualem, ſicut habet proprium eſse quidditatiuum, licet non habeat propriam ſubſiſtentiam, quæ nihil poſitiui addit, tum quia Verbum ſubſiſtit in natura humana, ſicut ſuppoſitum in natura, pp quod proprie

ſe non dicitur eſſe illius perſonæ ſimpliciter, ſed ſecundum quid, ſicut eſſe album, eſt eſſe Sortis, non inquantum eſt Sortes, ſed inquantum eſt albus. Et huiuſmodi eſſe nihil prohibet multiplicari in una hypoſtaſi vel perſona: aliud enim eſt eſſe, quo Sortes eſt albus, & quo G Sortes eſt muſicus: ſed illud eſſe, quod pertinet ad ipſam hypoſtaſim vel perſonam ſecundum ſe impoſſibile eſt in vna hypoſtaſi, vel perſona multiplicari: quia impoſſibile eſt, quòd vnius rei non ſit vnum eſſe. Si igitur humana natura adueniret filio Dei non hypoſtatice, uel perſonaliter, ſed accidentaliter (ſicut quidam poſuerunt) oporteret ponere in Chriſto duo eſſe: unum quidem, ſecundum ꝙ eſt Deus, aliud autem, ſecundum quod eſt homo: ſicut in Sorte ponitur aliud eſſe, ſecundum quod eſt albus, & aliud, ſe-

F dicitur homo: & ideo eſt exiſtens exiſtentia huius naturæ. Sicut per oppoſitum: quia ego non ſum pes meus, nec ſubſiſto reſpectu pedis, ſicut reſpectu naturæ, ideo exiſtentia pedis mei non eſt exiſtentia mei, quàmuis ſit in me: ſed econuerſo magis pes exiſtit per exiſtentiam mei. Nec eſt, inquit Scotus exiſtentia humanitatis Chriſti exiſtentia ſecundum quid, ſed ſimpliciter, tam in ſe, quia eſt exiſtentia de genere ſubſtantiæ, quæ eſt ens ſimpliciter, quàm reſpectu Chriſti: quia qualis eſt exiſtentia in ſe, tale exiſtere dat cuicumque exiſtenti per ipſam: ſed Verbum exiſtit exiſtentia iſta, ſcilicet naturæ humanæ. ergo exiſtit ſimpliciter per exiſtentiam naturæ humanæ, & ſic ſunt duæ exiſtentiæ ſimpliciter, non ſolum in Chriſto, ſed Chriſti: tum quia in Chriſto ſunt duæ voluntates & duo velle ſecundum Dam. c. 62. ſed eſſe intimius ſeu immediatius, ſe habet ad eſſentiam, quam velle ad uoluntatem. ergo magis neceſse eſt plurificari eſse, ſecundum pluralitatem naturarum. Vel formetur ſic. Natura ut diſtinguitur contra ſuppoſitum, eſt principium operandi. ergo eſt etiam principium eſſendi in actu: quia eſſe immediatius ſe habet &c.

D.65

¶ Ad euidentiam horum, non ſunt alia fundamenta iacienda, H ſed ſupra poſitum in litera fundamentum ſolide fabricandum: quàmuis enim dum non curamus de diſtinctione inter perſonam & naturam, dicamus, eſſe actualis exiſtentiæ, de quo eſt ſermo, eſſe actualitatem naturæ cuiuſque creatæ, cum tamẽ exacte diſcernitur perſona a natura, dicimus, ut in hac litera habet, ꝙ eſſe eſt actus naturæ, ut principij quo, perſonæ autem ut ſubiecti, ſeu quod habet ipſum eſſe: ita quòd natura eſt principium quo immediatum ipſius eſſe, ſed non eſt receptiuum immediatũ ipſius eſſe, ſed mediante perſona, ita ꝙ oportet naturam perſonari ad hoc, ut ab ea principietur actualiter ipſum eſſe, non ex defectu naturæ principiantis ut quo: ſed quia deficeret ſuſceptiuum primum ipſius eſſe, ſi non eſſet perſonata: perſona enim eſt, cui primo conuenit eſſe ut ſubiecto, ſeu quod habet eſſe, ſeu quod eſt: & ſi his adiunxeris, quòd natura numquàm eſt, quod eſt, ſed ſemper eſt quo eſt, inuenitur ſiquidem natura exiſtens, non ut quæ exiſtit; ſed ut qua aliquis exiſtit, perſpicies duo. Primum, quòd ad hoc, quòd natura exiſtat, non exigitur quòd ipſa actuetur per exiſtentiam, ut ſubiectum actua- I tur per formam in eo, ſed ſufficit, quòd ipſa ſit, qua aliquis exiſtit. Nec mirum eſt ſcientibus, quod non omnia uno eodemque modo ſunt, ſed ſat eſt unicuique entium eſſe modo ſibi conuenienti; ſunt enim multi eſſendi modi. Et naturis quidem ac formis conſonus eſsendi modus eſt, non ut ſint tamquàm quòd eſt, ſed vt ſint tamquàm quo eſt; nec plus eis debetur: ſicut apud Peripat. principium eſt indubitatum, quòd formæ ſunt, & non ſunt abſque ſui generatione & corruptione. Aliud eſt, quòd quia prius natura perſonatur, quàm exiſtentiam propriam conſtituat, intimior eſt perſona naturæ, quàm exiſtentia, ac per hoc ſi poteſt præueniri, ne conſtituat propriam perſonam, multo magis poteſt præueniri, ne conſtituat exiſtentiam: ordine ſiquidem quodam, perſonalitas prius, & exiſtentia deinde a natura conſtituitur propter antedictam rationem. Et ex his ſequitur tertium, ꝙ natura carens propria perſonalitate; quia præuenitur ab aliena, oportet conſequenter, quòd careat propria exiſtentia; ſi enim exiſtentia propria non prouenit ab ipſa actua- K liter, niſi in propria perſona, ex hoc ipſo, quòd ad alienam trahitur perſonam, ſequitur quòd ad alienam trahitur exiſtentiam, illius ſcilicet perſonæ præuenientis ipſam. Et rurſus, ſi exiſtentia non debetur naturæ ut quod eſt, ſed ut quo eſt, perſonæ autem vt quod ex hoc ipſo, quòd natura trahitur ad alienam perſonam, ut ſit quo eſt, ſequitur quòd ſufficienter conſecuta eſt exiſtentiam; quia conſecuta eſt exiſtentiam illius perſonæ, modo conuenienti ipſi naturæ, ſcilicet ut quo; hoc enim ipſum, quod eſt, naturam aliquam eſse naturam alicuius perſonæ actu exiſtentis, eſt naturam illam exiſtere, ſiue perſona illa ſit conſtituta per illam naturam, ſiue non. Sicut igitur in Chriſto, ut inferius patebit, unam tantum filiationem, relationem realem ponimus ex defectu ſubiecti, ita in Chriſto ex defectu ſubiecti primi unum tantum eſse ponimus. Primum enim ſubſtantialis exiſtentiæ ſubiectum eſt perſona. Repugnat autẽ diuinæ perſonæ exiſtentia creata a duplici rone. Prima eſt ex diuinitate; quia

diuina

diuina perſona non poteſt recipere in ſe creatum aliquid. Secunda eſt, ex communi ratione perſonæ: quia perſonæ unius non eſt niſi unum eſſe ſubſtantiale. Et hæc ratio in litera ponitur. Quocirca quia humanitas Chriſti præuenta eſt in myſterio incarnationis, ut propriam non ſortiretur perſonalitatem, ſed ad perſonalitatem Verbi aſſumpta eſt, iō quaſi impedita eſt a proprio eſſe, & eſt ſortita eſſe perſonæ diuinæ, ex hoc ipſo, quòd eſt diuinæ perſonæ natura dicta de illa in quid. Habet enim ex hoc ſuum eſſendi modum, ſcilicet, eſſe ut quo. natura enim perſonæ eſt ut quo, nec plus ſibi debetur.

¶ Ad primo ergo obiecta contra fundamentum proceſſus, quia idem eſt eſſe naturæi & perſonæ, reſpondetur præmittendo tamen, quòd fundamentum Auctoris eſt quidem identitas ipſius eſſe reſpectu naturæ & perſonæ: ſed non ſola identitas, ſed adiuncta modi diuerſitate reſpectu utriuſque: quia ſcilicet illud idē eſſe eſt naturæ, ut quo: perſonæ, ut quod. Ex identitate enim eſſe eum hac modi diuerſitate, procedit litera, ut patet. Sed Scotus contra ſolam identitatem affert pro cauſa, & hoc eſt primum, in quo argumentum deficit. Veruntamen quia identitas quoque cauſa eſt, reſpondetur quòd falſa ratio redditur, quare eſſe eſt unum utriuſque, quia ſcilicet, non differunt re aliqua: quoniam, ut patet ex ſuperius diſcuſſis, perſona addit rem aliquam ſupra naturam: addit enim terminationem ipſius. Vnde argumentum Sco. aſſumit, & non cauſam pro cauſa, & falſum. Vera autem cauſa eſt: quia eſſe unicuique rei ſufficit ſuo modo. propterea enim perſonæ & perſonalibus omnibus ſufficit unum eſſe: quia eodem eſſe perſona eſt, ut quod, perſonalia vt quo, uel ſecundum quòd, uel alio ſimili modo. Et per idem patet reſponſio ad confirmationem: non oportet enim perſonam ſupplere identitatem cum natura, ſed ſufficit, quòd ſuppleat perſonalitatem illius naturæ. Ex hoc enim, quòd uerbum ſupplet humanitatis perſonam, ſupplet etiam illius eſſe: quia fit ipſum quod eſt humanitatis, ac per hoc humanitas exiſtit, ut quo eſt perſonæ, quæ eſt humanitatis quod eſt.

cundum quòd eſt homo, quia eſſe albū, non pertinet ad ipſum eſſe perſonale Sortis. Eſſe autem capitatum, & eſſe corporeum, & eſſe animatum, totum pertinet ad unam perſonā Sortis: & ideo ex omnibus his, nō fit niſi d unum eſſe in Sorte. Et ſi contingeret, quod poſt conſtitutionem perſonæ Sortis, aduenirent Sorti manus, vel pedes, uel oculi, ſicut accidit in cæco nato, ex his non accreſceret Sorti aliud eſſe, ſed ſolum relatio quædam ad huiuſmodi, quia

¶ Ad obiecta vero eiuſdem, contra unum eſſe partis & perſonę reſpondetur, quòd ſi vis fiat in uerbis, aſſumitur non cauſa ut cauſa: non enim ideo pars eſt contenta ipſo eſſe totius, quia

D perficitur per formam totius: ſed quia ſpectat ad integritatem totius. Ex hoc enim fit, ut ſit contenta modo eſſendi congruo, ac debito integrantibus perſonam, ſcilicet ut exiſtant per exiſtere totius, ex hoc ipſo, quòd totius integratiua ſunt. Et proportionaliter in propoſito dicitur, quòd quia humanitas Chriſti pertinet ad perſonalitatem Chriſti: quia eſt aſſumpta quaſi ad integritatem perſonæ Chriſti, non quaſi ſuppleat defectum aliquem in perſona Chriſti, ut ſit perſona Chriſti perſona illius humanitatis, ideo humanitas Chriſti non dat nouum eſſe Chriſto: ſed contenta eſt conſono ſibi eſſendi modo, vt. ſ. exiſtat ex hoc ipſo, quòd eſt natura Chriſti.

¶ Ad probationem autem, quia ſi pars maneret diſtincta a toto, ut prius, & cetera, dicitur quòd iſta conditionalis non probat probandum: quoniam cum ipſius ueritate ſtat falſitas cauſalis aſſumptæ, quæ negata eſt. Veruntamen ad rem dicendo, non faciendo uim in uerbis, reſpondetur quòd ſi pars remaneret diſtincta & omnino diuerſa a tota, dumtamen eſſet toti

E unita pars perſonaliter, non afferret nouum eſſe, ſed exiſteret per eſſe ſui totius. Et in propoſito humanitas Chriſti non ſic aduenit perſonæ diuinæ, ut ſit diſtincta ab illa ſicut prius: ſed eſt indiuiſa a perſona ſecundum eſſe perſonale, ita quòd non eſt ſicut pars ſeparata, ſed eſt ſicut pars coniuncta ſecundum eſſe ſubſtantiale: eſt enim aſſumpta in perſonalitatem poſitiuam uerbi Dei. Et ex hac perſonalitate communicata humanitati Chriſti perfecta eſt humanitas illa, multo plus, quam quæcumq; pars perficiatur per hoc, quòd aduenit ſuo toti: acquiſiuit enim perfectionem infinitam, acquirendo perſonalitatem infinitam. Quo fit, ut quia humanitas Chriſti non remanet diſtincta, ſed indiſtincta ſecundum eſſe ſubſtantiale a Verbo, conſequens ſit, ut non det Verbo nouum eſſe, ſed ipſa ſit per eſſe infinitum ipſius Verbi.

A ¶Ad obiecta deinde eiuſdem Scoti contra modum, reſpondetur, quòd ex malo intellectu literæ procedit. Interpretatur ſiquidem arguens Auctorem dicere, inter Verbum & naturam humanam non eſſe coniunctionem, niſi relatiuam relatione rationis ex parte Verbi: & ideo arguit, Si tantum habet relationem &c. Hic autem ſenſus longe eſt a nobis, plus quā terra a cælo: quoniam ſecundum doctrinam Auctoris ſæpe repetitam, inter Verbum, & humanitatem aſſumptam eſt coniunctio ſubſtantialis, quam comitatur vnio relatiua. q.2.arti.6. Sed quia coniunctio iſta ſubſtantialis non eſt ſecundum nouum eſſe ipſius humanitatis, ſed ſecundum æternum eſſe ipſius Verbi, ideo Auctor ad excludendam acquiſitionem noui eſſe, dicit quòd ſolum aduenit ſibi noua relatio, & non dixit hoc ad excludendam coniunctionem ſubſtantialem ſecundum perſonalitatem & illius eſſe, vt clare patet in litera: quin potius cum dictio excluſiua non excludat a concomitantibus nec fundamētum a relatione, ponendo ſolum nouam relationem acquiri, intelligitur præacquiri fundamentum illius, quod eſt perſonalis coniunctio, ſuper qua fundatur relatio noua perſonæ ad naturam. Vnde patet argumentum totaliter ruere.

ſcilicet diceretur eſſe nō ſolum ſecundum ea, quæ prius habebat, ſed etiam ſecundum ea, quæ ſibi poſtmodum adueniunt. Sic igitur, cum humana natura coniungatur filio Dei hypoſtatice vel perſonaliter, ut ſupra dictū eſt,* & non accidentaliter, conſequēs eſt quòd ſecundum humanam

B naturam non adueniat ſibi nouū eſſe perſonale, ſed ſolum noua habitudo eſſe perſonalis præexiſtentis ad naturam humanam, ut ſcilicet perſona illa iam dicatur ſubſiſtere, non ſolum ſecundum

C ¶Ad obiecta contra concluſionem reſpondendo, ad primam Scoti dicitur, negando maiorem ad ſenſum arguentis: generationis enim terminus habet eſſe nouiter acquiſitum, uel antiquum nouo modo ſe habens.

¶Vnde ad obiectionem Durandi contra hanc reſponſionem, dicitur, quòd ſi maior intelligatur cum præciſione, falſa eſt: nam licet illud per generationem ſit acceptum quod eſt per corruptionem mortis amiſſum, non tamen illud præciſe. Sed ſi ad terminum formalem generationis propoſitio reſtringatur, concedatur: ſed terminus formalis eſt natura, uel anima in corpore, & per mortem humanitas ipſa corrupta eſt per ſeparationem animæ a corpore. Quàmuis etiam dici poſſit falſam eſſe minorem: quia deſinente per mortem humanitate Chriſti, quæ eſt ipſa natura humana reſultans ex partibus vnitis, oportuit quoque deſinere vnionem Verbi ad illam ſecundum ſe, quàmuis remanſerit ad illam ſecūdum vtramque ſui partem, animam ſcilicet & corpus

¶Ad ſecundum Scoti dicitur, ꝙ verbum Philoſophi uerum eſt

D de uiuere eſſentiali & de eſſe eſſentiali: viuere enim eſt eſſe eſſentiale. Et hoc in Chriſto duplex fuit, & unum eorum quod in coniunctione animæ & corporis conſiſtit, corruptum eſt per mortem, & non intelligitur de eſſe actualis exiſtentiæ.

¶Ad tertium dicitur negando ſequelam & ad probationem, ꝙ creatio terminatur ad rem, quæ creatur ſub exiſtentia noua ſimpliciter uel illi rei, quæ creatur. Et ſic anima Chriſti creata eſt, ut exiſtat exiſtentia noua ſibi, non noua ſimpliciter.

¶Ad quartum dicitur, quòd humanitas Chriſti effectiue conſeruatur, & facta eſt a tota Trinitate ſecundum eſſe exiſtentiæ increatum communicatum ſibi. Nec ſequitur quòd Deus efficiat ideo ſe, aut ſuum eſſe, ſed quòd effecerit, & conſeruet ſe, ſuum eſſe communicatum humanæ naturæ perſonaliter.

¶Ad quintum dicitur, ꝙ ſi humanitas Chriſti dimitteretur a uerbo, ſortiretur nouam perſonalitatem & nouam exiſtentiam, non per aliquam nouam actionem, ſed per antiquam actio-

E nem, qua a principio effecta fuit. Illa enim actio tamquam impedita a completione proprij effectus, ob præuenientem perſonalitatem Verbi non eſt hactenus conſecuta effectum propriæ perſonalitatis & propriæ exiſtentiæ. Modo autem dimiſſio ipſa eſſet tamquàm remotio prohibentis, & ſic ſortiretur effectum nouæ perſonalitatis & noui eſſe. Et probatur ſic eſſe dicendum: quia perinde ſe haberet humanitas dimiſſa, ac ſi non fuiſſet aſſumpta: ſed conſtat quòd ſi non fuiſſet aſſumpta, ex ſua generatione propriam perſonalitatem, & propriam exiſtentiam habuiſſet. igitur ſi dimitteretur, acquireret propriam perſonalitatem & propriam exiſtentiam a generante, per ſe loquendo, & a dimittente per accidens, tamquàm a remouente prohibens. Et per hæc patet ad formam argumenti, quòd haberet eſſe nouum per nouam mutationem: licet per accidens, tamquàm remotionem prohibentis, & per antiquam per ſe, ſoluto impedi-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

impedimento: ſicut graue impeditum mouetur a generante per ſe, a remouente prohibens per accidens. F Habet enim a generante humanitas plus ad perſonalitatem propriam & propriam exiſtentiam, quàm graue ad motum deorſum, cum illa ſeipſa ad hoc tendat intime: hoc autem per grauitatem & extrinſece: in cuius ſignũ illa per ſolam omnipotentiam diuinam poteſt impediri, hoc autem a naturalibus, & uoluntariis impeditur paſſim.

diuinam naturam, ſed etiam ſecũdum humanam.

Ad primvm ergo dicendum, quòd eſſe conſequitur naturam, non ſicut habentem eſſe, ſed ſicut qua aliquid eſt: perſonã autem ſiue hypoſtaſim conſequitur, ſicut habentem eſſe. G Et ideo magis retinet unitatem ſecũdum nitatem hypoſtaſis, quàm habeat dualitatem ſecundum dualitatem naturæ.

Ad secvndvm dicendum, ꝙ

¶Ad obiectionem autem Durandi dicitur, quòd talis dimiſſio eſſet nonnulla corruptio: quoniam corrumperetur humanitas non in ſe, ſed ſecundum eſſe coniunctũ Verbo, & perderet duo ſcilicet perſonalitatem diuinam ſibi, & exiſtentiam diuinam ſibi, & acquireret perſonalitatem propriam, non ſolum ſibi, ſed ſimpliciter: & ſimiliter exiſtentiã propriam, & ſibi, & ſimpliciter: ſic eſſet ſecundum rem. Ad rationes autem terminorum ſpectando, dicitur quòd corruptio ſimpliciter naturæ compoſitæ (qualis eſt humanitas Chriſti) non attenditur penes eſſe actualis exiſtentiæ, ſed penes eſſe H eſſentiæ, quod ex eo clare patet, quòd humanitas Chriſti per mortem corrupta eſt, ex hoc quòd anima ſeparata eſt a corpore. Et in hoc omnes conuenimus, quamuis ſecundum Auctorem & multos, nullum eſſe actualis exiſtentiæ fuerit per Chriſti mortem corruptum. Quum igitur ex perditione eſſe corruptio ſimplicitet infertur, niſi ſit ſermo de eſſe eſſentiæ, aut de eſſe vt includit eſſe eſſentiæ, negetur ſequela. Et per hoc patet quòd ſubiuncta probatio nihil ualet dicendo, Si non ſufficit perdere vnum eſſe exiſtentiæ, & acquirere aliud, ſed oportet etiam nullum aliud acquirere, ergo annihilatio. Stat enim, quòd perdat unum, & nullum aliud acquirat, & non annihiletur, ſed corrumpatur per expoliationem materiæ ab illa forma. Si enim in ipſa dimiſſione humanitatis a Chriſto, anima illa ſepararetur a corpore, tunc humanitas Chriſti perderet unum eſſe, & nullum aliud acquireret, quia non eſſet, & tamen non annihilata eſſet: quia remaneret, & materia cum forma cadauer[illegible] & anima intellectiua cum noua exiſtentia modo I præexpoſito.

¶Ad ſextum Scoti negatur, quod apud nos natura Angeli non eſſet eadem, niſi ſit eadem exiſtentia.

¶Ad ſeptimum conceditur, quod fundamentum eſt prius ſecũdum actualem exiſtentiam relatione, & in propoſito: dicimus enim quod humanitas Chriſti fuit prius exiſtens, quàm relata ad Verbum. Sed negatur ſequela: iſta fuit exiſtens, ergo propria exiſtentia, ſtat enim quòd fuerit exiſtens exiſtentia Verbi. Et hæc reſponſio ſatisfacit omnibus argumentis, quæ fiũt de agere, ꝙ ſupponit exiſtere. & de accidentibus, quod ſupponunt ſubiectum exiſtere, & ſimilibus, cõceditur enim ſemper, quod hęc omnia in Chriſto ſupponunt humanitatem exiſtere: ſed ab exiſtentia ad exiſtentiam propriam, nõ valere conſtat argumentũ: ſtat enim quod præexiſtat exiſtentia communicata ſibi ex perſonalitate Verbi ſibi communicata.

¶Ad confirmationem dicitur, quod anima Chriſti informabat corpus, & dabat ei eſſe animatum, eſſe dico eſſentiæ: eſſentialiter K ſiquidem conſtituebat animatum corpus, non autem eſſe exiſtentiæ propriæ, ſed antequam daret hoc, præuenta fuit ex aſſumptione ad perſonam Verbi.

¶Ad octauum ex doctrina Auctoris dicitur quod doctrina Auctoris intelligitur de ſeparabilitate naturali, quod ſcilicet impoſſibile eſt naturaliter formam ſeparari a ſuo eſſe. Et ex hoc cõcludit efficaciter formas ſubſiſtentes per ſe abſque materia, eſſe incorruptibiles, anima aũt Chriſti abſque proprio eſſe ex diuinæ omnipotentię præuentione. Nec obſtat exemplum de circulo & rotunditate, quia exempla & ſimilia non currunt in omnibus. Et ſi exigat pars exactam reſponſionem ad ſingula, dicito quod hæc propoſitio, Formæ conuenit per ſe proprium eſſe, poteſt intelligi dupliciter. Primo, quod per ſe conueniat formæ vt principio, & ſic eſt vera, ſed quia perſeitas principij eſt impedibilis per ſuperiorem cauſam, ideo cum huius propoſitionis ueritate, ſtat, quod in Chriſto anima præuenitur a proprio eſſe, cuius per ſe eſſet principium. Alio modo intelligitur, quod per ſe cõueniat formæ ut principio & ſubiecto, ſicut propria paſſio conuenit ſubiecto proprio. Et ſic hæc propoſitio nõ eſt vera, niſi de forma, propria perſonalitate ſeu ſubſtantia terminata, qualis non eſt

F anima Chriſti, quæ non niſi per Verbum ſubſiſtit. Vnde Auctor ibi ex prima propoſitione, Forma inquantum forma, ſubſumpta ſecunda de forma per ſe ſubſiſtente, concludit Angelos incorruptibiles. Et vere ſic eſt, quia implicat formam per ſe ſubſiſtere abſque proprio eſſe, non minus, quàm circulum abſque rotunditate inueniri.

illud eſſe æternũ filij Dei, quod eſt diuina natura, fit eſſe hominis, inquantum humana natura aſſumitur a filio Dei in vnitatem perſonę.

Ad tertivm dicendum, ꝙ G ſicut in 1. parte dictũ eſt, * quia perſona diuina eſt idem cũ natura, in perſonis diuinis non eſt aliud eſſe perſonæ p̃ter eſſe naturæ, & ideo tres pſonę nõ habẽt, niſi unum eſſe. Haberent autem triplex eſſe, ſi ĩ eis eſſet aliud eẽ:

¶ Ad Durandum dicitur, quòd licet eſſe, & agere conueniant in hoc, quòd vtrumque eſt ſuppoſiti, quia tamen diuerſimode ſunt ſuppoſiti, ideo non eſt ſimilis de illis ratio quo ad unitatem, vel pluralitatem. Eſſe enim eſt ſuppoſiti immediate, ut ſubiecti, agere autem nõ ſuſcipitur in ſuppoſito, niſi mediante natura & potentia eius: & iccirco agere multiplicatur cum pluralitate naturæ, eſſe vero eſt cum perſona vna.

¶ Ad Aureolum dicitur, quòd eſſe exiſtentiæ non actuat eſſentiam niſi terminatam, hoc eſt perſonatam, ſeu per ſe ſubſiſtentem: & quia humanitas Chriſti non eſt terminata propria H perſonalitate, ſed perſonalitatę Verbi, ideo non conuenit ſibi actuari per exiſtentiam. Et hæc intellige, loquendo de Actuare & Actuari per modum inhæſionis. Nam ſi de Actuare, & Actuari, infra totam latitudinem ſuorum modorum ſermo ſit, non eſt remotum a Philoſophia diuina, Deum poſſe actuare rem creatam. In cuius ſignum diuinam eſſentiam eſſe actum cuiuſque intellectus uidentis ipſam, & Theologi, & Philoſophi fatentur. Cum ergo naturam humanam in Chriſto ex diuina perſonalitate, & eſſe diuino perfici fateamur, non eſt abſonum fateri etiam, quòd actuatur aliquo etiam modo per perſonalitatem, & eſſe diuinum. Quocirca cum dicitur, aut eſt actuata proprio eſſe, aut perſeuerat potentialis ad proprium eſſe, dicitur quòd proprie loquendo, utraque pars diſiunctiue eſt falſa, quoniam ex aſſumptione ad diuinum eſſe perfecta eſt potentialitas ad exiſtentiam longe excellentius, quàm fuiſſet perfecta per propriam exiſtentiam: ſicut poſſe perſonari in propria perſona, longe excellentius perfectum eſt per perſonam Verbi, quàm I fuiſſet perfectum per propriam perſonalitatem. Et quia potentiæ perfectio actuatio uocatur, ideo dicere poteſ, quòd potentia ad propriam exiſtentiam eſt actuata non per proprium, ſed per diuinum eſſe, longe excellentius, & perfectius, quam fuiſſet actuata per proprium eſſe. Et ideo non remanet humanitas Chriſti potentialis, hoc eſt in ſtatu potentiali ad propriam exiſtentiam, ad quem ſtatum rediret, ſi dimitteretur a Verbo, ceſſante tam excellenti actuatione, prohibente naturam ab imperfectioribus ſibi propriis & connaturalibus, perſonalitate ſcilicet & exiſtentia propria.

¶ Ad Iohannem de Neapoli dicitur, quòd utraque auctoritas cum ſibi ſimilibus loquitur de naturalibus, ut diſtinguuntur contra perſonalia, ita quòd Chriſtus habuit omnia homini naturalia, non perſonalia, & quòd de naturalibus eſt inaſſumptibile, eſt incurabile. ſecus eſt de perſonalibus. Probatur hæc gloſſa ex fidei catholicæ ſententia, dicentis in Chriſto non eſſe perſonam, niſi diuinam, non eſt ergo in Chriſto perſonali- K tas humana: quam tamen conſtat in reliquis hominibus inueniri. Idem eſt autem iudicium de perſonalitate, & propriis perſonæ, ut diſtinguitur contra naturam. Aut igitur dicant iſti perſonas noſtras eſſe incurabiles, quia perſona eſt inaſſumptibilis, & ſimiliter Chriſtum non perfectum hominem, quia caret perſonalitate humana, quorum utrumque alienum eſſe a ueritate conſtat, aut uniuerſaliter ſic fateantur, quòd non de perſonalibus hominis, ſed de naturalibus eſt ſermo, quum Chriſtus perfectus homo dicitur, & aſſumpſiſſe omnia humana, & ſimilia, atteſtante hoc Symbolo Athanaſij, explicante, naturalia ſufficere ad hoc, quòd Chriſtus ſit perfectus homo, dum dicit de Chriſto, Perfectus homo ex anima rationali, & humana carne ſubſiſtens.

¶ Ad obiecta demum Scoti pro contraria poſitione, reſpondendo dicitur ad primum, quòd conſequentia nihil ualet, quia eſſe actualis exiſtentiæ, realiter diſtinguitur ab eſſe eſſentiæ, ſeu quidditatiuo. Et diuina præuentione factum eſt, ut humanitas Chriſti, extra cauſam ſuam actu ſit per exiſtentiam Verbi, & non per propriam. Vbi aduerte pro clariori intellectu, quòd non eſt imaginandum (ut iſti putant) quòd additio partis ad perſonam, ſit uelut additio quanti ad quantum, ſiue per

modum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

perſonę, & aliud eſſe naturę.

Ad qvartvm dicendum, ꝙ anima in Chriſto dat eſſe corpori, inquantum facit ipſum actu animatum, quod eſt dare ei cōplementum naturę & ſpeciei: ſed ſi intelligatur corpus perfectum per animam abſq; hypoſtaſi habente utrumque, hoc totum compoſitum ex anima & corpore (prout ſignificatur nomine humanitatis) non ſignificatur ut quod eſt: ſed ut quo aliquid eſt. Et ideo ipſum eſſe eſt perſonæ ſubſiſtentis, ſecundum quòd habet habitudinem ad talem naturam, cuius habitudinis cauſa eſt anima, inquantū perficit humanam naturam, in formando corpus.

modum continuationis, puta cum aqua aquæ continuatur, vbi ex duab. quantitatibus partialibus fit vna totalis quantitas, partialiter inhærens partibus totius aquæ, ſiue per modum aggenerationis, puta cum alimentum auget hominem, qui alitur ex illo, vbi non remanet quantitas cibi potusque alentis: ſed ſic adiungitur alito, vt ſubinduat quantitatem ipſius, qui alitur, extendēte illam aīa, vt in ſecundo de anima dr̄. Nam ſi oculus adueniret de nouo Sorti, neq; exiſtentiam propriam partialem adiungeret exiſtētię Sortis, cū exiſtentia Sortis ſit idiuiſibilis, nō extenſa per ſe aut per accidens: quia de genere eſt īmateriali, vtpote propria animę intellectiuæ, quæ inextenſa eſt omnino ī corpore. Nec aduenięns oculus ſubindueret exiſtentiam Sortis, tanquā formā ad ſe extenſam ꝑ inhæſionem ſibi, ita ꝙ exiſtentia Sortis inciperet inhærere oculo nouo: qm̄ huiuſmodi inhæſio non debetur parti, ſed ſufficienter prouiſum eſt parti de exiſtentia in hoc ipſo, quòd eſt pars perſonæ exiſtentis. Nec vr̄ etiam intelligibile, quòd ſecus poſſit eſſe: quomodo namque exiſtentia indiuiſibilis propria alicui, intelligetur actuare quantum aliquod, ſeu etiam non quātum adiunctum niſi mediante illo, cui eſt propria? Et quia idē eſt iudicium de oculo adueniente de nouo & oculo congenito, & de hac & reliquis partib. ideo humanitas Chriſti, q̄ quaſi pars quædam eſt perſonæ Verbi (quia ad perſonalitatē propriam Verbi aſſumpta eſt) inuenitur ſufficienter poſita extra cauſam ſuam exiſtens abſque propria exiſtentia, & abſque hoc, quòd actuetur per informationem inhæſiuam ab exiſtētia Verbi: ſibi enim non debetur exiſtentia niſi per perſonam, cuius eſt.

C ¶ Ad ſecundum dicitur, ꝙ ex hoc, quòd Verbum ſubſiſtit in natura humana ſicut ſuppoſitum in natura, non ſequitur quòd exiſtat per exiſtentiam illius naturæ: ſed bene ſequitur econtra quòd natura illa ſubſiſtat per exiſtentiam Verbi. Ad probationem autem ex oppoſito de pedis exiſtentia dicitur, quòd peccat ſecundum non cauſam vt cauſam. Neque enim, quia Chriſtus eſt homo, cauſa eſt quòd exiſtat humana exiſtentia: D neque quia non eſt pes, cauſa eſt quòd non exiſtat exiſtentia pedis: ſed ratio propria eſt, quia perſonæ ſoli debetur eſſe, vt ſubiecto quod eſt. Ad id vero quod ſubditur de qualitate exiſtentiæ humanæ in Chriſto, ſcilicet quòd eſt exiſtentia ſimpliciter & in ſe, & Chriſto, non oportet aliter reſpondere: quoniam negata in Chriſto exiſtētia humana, vana eſt diſputatio de qualitate exiſtentiæ humanæ in ipſo.

¶ Ad tertium dicitur, negando ſequelam, eſſe eſt intimius ſeu immediatius. ergo magis multiplicatur. Melius tamen dicitur quòd intimius ſeu immediatius alicui dupliciter, vel vt principio, vel vt ſubiecto. Et ſubditur, quòd eſſe eſt intimius naturæ vt principio, quàm velle voluntati: ſed velle immediatius voluntati vt ſubiecto, quàm eſſe naturæ vt ſubiecto: quia eſſe nō naturæ, ſed perſonæ eſt vt ſubiecti proprij: velle autem eſt voluntatis vt proprij ſubiecti. Et propterea non ſequitur, quòd ſi velle plurificatur ad pluralitatem voluntatum, quòd eſſe plurificetur ad pluralitatem naturarum.

¶ Ad vltimam formationem argumenti, concedi poteſt totū, & dici quòd non ex defectu naturæ immediate principiantis eſſe, ſed ex defectu ſuſceptiui, ſ. perſonæ propriæ fit, vt natura E non principiet actualiter actum eſſendi, & principiat actualiter actū operandi: quia non deeſt proximum ſuſceptiuū operationis. Concede ergo, ꝙ natura vt diſtinguitur contra ſuppoſitum, eſt principium & operandi & exiſtendi: ſed negetur ſequela implicita, ergo actualiter principiat exiſtere in Chriſto, ſicut actualiter principiat operari: quia natura, vt diſtinguitur contra ſuppoſitum, eſt non ſolū principiū, ſed etiam ſuſceptiuum proximū operandi: ſed exiſtentiæ eſt ſolum principium, & non eſt ſuſceptiuum propriū. Natura n. humana eſt principium exiſtendi perſonæ propriæ, vt proprio ſubiecto, quæ in Chriſto non eſt: & ideo non principiat exiſtentiam in Chriſto: ſed operandi eſt principium ſibiipſi vt proprio ſubiecto diſtinguendo naturam contra ſuppoſitum, vt dictum eſt. Et ideo in Chriſto principiat proprium operari: & propterea ope-

A rari multiplicatur ſecundum naturas, eſſe autem non.

¶ Attende diligenter & caute nouitie, quòd iſta deciſio pēdet ex duab. quæſtionibus communibus. Altera eſt, An exiſtentia & eſſentia diſtinguantur realiter. Altera, An exiſtentia ſubſtantialis ſit perſona vt proprij ſuſceptiui, an cōiter ſit perſonę vel naturæ. Præſupponit enim doctrina iſta, & eſſe aliā rem eſſe ab eſſentia, & eſſe deberi perſonæ, vt ꝓprio ſubiecto. Et qm̄ variæ ſunt opiniones circa hæc, cum de Chriſti exiſtentia humana qō eſt, noli hęc intelligere quaſi ſint fidei, noli pertinax eſſe in concluſione, niſi euidentiam prius habeas de cōib. qōnib⁹: ſed vt rōnabilia ac cōſona hęc amplectere.

¶ In eodem art. 2. q. 17. in rn̄ſione ad ſm, intellige perſpicaci', quòd quia vnio diuinorum humanorumque in Chriſto eſt in perſona & non in natura (conuenerunt namque diuina & humana in vnam perſonam, non in vnam naturam) ideo cum audis, quòd eſſe diuinum factum eſt eſſe hominis, quia natura humana aſſumpta eſt in vnitatem perſonæ, diſtinctionem de ipſo eſſe in communi penetra, quatenus ipſum eſſe eſt vel perſonæ C vel naturæ. Quamuis enim vnum idemq; ſit eſſe naturæ ac ꝑſonæ, alia tamen ratione eſt naturæ, & alia perſonæ: nam naturæ eſt vt principij, perſonæ vt ſuſceptiui, vt dictum eſt. Quocirca conuenire in eſſe, quatenus eſt naturæ, eſt conuenire ad integritatem principij ipſius eſſe: hoc eſt, fieri partes naturæ, quæ eſt principium eſſendi. & ſic materia & forma conueniūt in vno eſſe, vt eſſe eſt naturæ. Conuenire autē in uno eſſe, quatenus eſt perſonæ, eſt conuenire ſeu ſpectare ad integritatem perſonalium: & ſic caput & pedes & reliquæ partes, & natura ipſa cum ſuis partibus conueniunt in eſſe vt eſt perſonę. Vnde patet quòd eſſe diuinum, non quatenus eſt naturæ communicatum, eſt humanitatis Chriſti: quoniam conſtat humanitatē Chriſti non concurrere cum deitate ad integrandū quaſi principium ipſius eſſe: ſed eſt communicatum vt eſt perſonæ: quoniam humanitas Chriſti aſſumpta eſt ad perſonalitatē Verbi: ita quòd eſt de numero ſpectantium ad perſonalitatē filij Dei, modo noſtram intelligentiam excedente. Et propterea non ſe- D quitur, quòd vnio ſit facta in natura, nec quòd vnio ſit facta cū Patre & Filio: communicatum ſiquidem eſt humanæ naturæ eſſe diuinum, non vt eſt naturæ, nec vt eſt cuiuſcumque perſonæ diuinæ, ſed vt eſt perſonæ Filij, quia aſſumpta eſt ad perſonalitatem Filij tantum.

¶ In reſponſione ad quartum eiuſdem articuli, habes clare reſponſionem de effectu formali intrinſeco, quem formam oportet ponere in ſua materia, quod eſt eſſe eſſentiæ, ita quòd forma ſubſtantialis dat materiæ ſubſtantiale eſſe eſſentiæ, conſtituendo ſubſtantiæ naturam, ſeu eſſentiam completam, & ſimiliter anima dat eſſe animatum (quod alio nomine dicitur eſſe viuum) conſtituendo eſſentiam viuam ſeu animatam, & ſic de alijs. In hoc enim conſiſtit effectus formalis, à quo non poteſt ſeparari etiam per intellectum forma in materia. Et ſi non intelligis formæ vlteriorem progreſſum, non habes adhuc (vt in litera dicitur) illud quod eſt, ſed ſolummodo naturam, quia aliquid eſt, quæ ſcilicet eſt eſſendi principium non ſubiectum. Et ideo ex hoc, quòd forma ſeu anima neceſſario dat eſſe corpori, non habetur quòd eſſe ſit naturæ & ſubiecti quod, ſed quia conſtituit naturam, quæ eſt quo, relinquit ſubſecuturum illud, E quod eſt quod: & ideo eſſe eſt ꝑſonæ in ordine ad naturā, &c. vt prædeclaratum fuit. Superius quoque, cum tractatum fuit, an corpus mediante anima aſſumptum fuerit, declaratum eſt quòd in calce huius reſponſionis ſubditur, ſcilicet quòd anima in formando corpus, ſicque in eſſe perfecto conſtituendo naturam humanam, eſt cauſa habitudinis vnionis humanæ naturæ ad Verbum.

Qvaestio XVIII.

B *De pertinentibus ad vnitatem in Chriſto quantum ad voluntatem, in ſex articulos diuiſa.*

Deinde conſiderandū eſt de unitate quātum ad uoluntatem.

¶ Super Quæſtionis 18. Articulum primum.

Titulus clarus eſt.

¶ In corpore duo fiunt, primo recitatur erronea poſitio tenentium partem negatiuam: ſecundo reſpondetur ſecundū veritatem. Quò ad primum refertur, quòd in hanc communem

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN